

κτῆ, σήμερον ὁμῶς, ὑφ' οἷας συνθήκας ἡ κοινωνία ὑπάρχει, δύναται τίς μετὰ βεβαιότητος νὰ προείπῃ τὴν πτώσιν καὶ συντριβὴν τοῦ λαοῦ ἐκείνου, ὅστις εἰς τοιοῦτον βαθμὸν μωρίας ἤθελε φθάσει, ὥστε νὰ πηδᾷ εἰς τὴν γυναῖκα τὸ δικαίωμα νὰ συμμετέχῃ τῶν πραγμάτων τῆς πολιτείας καὶ δύναται νὰ ὑψωθῇ εἰς κυβερνήτην καὶ ὁδηγὸν αὐτοῦ.

Δ. Ε. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΔΕΣΤΕΡΩΝ ΕΝ ΛΕΥΚΑΔΙ ΜΟΝΩΝ¹

Μονὴ τῶν Ἀσωμάτων

Ὄφειλέται παραμείναντες τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ περιοδικοῦ τοῦ ὁμωνύμου πολυωφελοῦς συλλόγου, ὅτε μηνὶ Ἀπριλίῳ 1884 προηγούμεν εἰς φῶς βραχεῖαν περιγραφὴν τῶν ἐν Λευκάδι κυριωδεστέρων μονῶν, ἥδη συμπληροῦμεν αὐτήν. Λείπεται λοιπὸν πρὸς ἀποτελείωσιν ἡ περὶ τῆς μονῆς τῶν Ἀσωμάτων ἐκθεσις. Αὕτη κειμένη ἐπὶ ῥομαντικῆς τοποθεσίας καὶ περὶ τὴν ἡμίσειαν ὥρην ἀπέχουσα τοῦ χωρίου Βαυκηρῆς (ἐνῆκοντος τῷ δήμῳ Καρυᾷ ἀποτελούσης οὐχὶ κώμην, ἀλλὰ μᾶλλον εἰπεῖν κωμόπολιν), στερεῖται μοναστικῆς οἰκογενείας, διότι ἀπὸ τινων ἐτῶν οἱ μονασταὶ μετοικῆσαντες, εἰς τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἐγκατεστάθησαν μονίμως αὐτόθι. Ὁ γὰρ τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀρχαγγέλων εἶναι ἠκοδομημένος κατὰ βυζαντινὸν ῥυθμόν. Ὅθεν οἰκονόμος μόνος μετ' εὐαριθμοτάτων μοναχῶν ἐπιμελεῖται τῶν τῆς μονῆς αὐτῆς, ἧς ἡ ἰδρυσις ἀνάγεται, ὡς καὶ ἡ τῶν λοιπῶν εἰς βυζαντινοὺς χρόνους. Τὸ δὲ σύστημα τῆς διαχειρίσεως τῶν ἐν Λευκάδι μονῶν καὶ κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἦτο οἶον καὶ νῦν, ταυτέστιν Ἡγουμενοσυμβούλια διεχειρίζοντο τὴν περιουσίαν τῶν μονῶν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Κυβερνήσεως τῆς ἐνετικῆς, διότι ἡ ἀγγλικὴ προστασία χρονολογεῖται ἐκ τοῦ 1810, δῆλον ὅτι μετὰ τὴν γαλλικὴν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπειδὴ οἱ καλόγηροι ὑπόπτεισαν δήμους τῶν μονῶν, προέβησαν εἰς πολλὰ εἰκονικὰ χρέη τῶν μονῶν αὐτῶν πρὸς διαφόρους ὀφειλέτας κατὰ τε τὸν ἄγρον καὶ τὴν πρωτεύουσαν τῆς νήσου ὅπως διὰ τῶν χρεῶν αὐτῶν λάβωσι κατοχὴν ἐπὶ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων.

¹ Ἰδ. Τεύχος Παρνασσοῦ τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου 1884 ἀπὸ σελίδος 310 — 315 «βραχεῖα περιγραφὴ τῶν κυριωδεστέρων ἐν Λευκάδι μονῶν.»

Οἱ καλόγηροί δὴλα δὴ ἐφρόνουν ὅτι τὰ περὶ τῶν ὁ λόγος μοναστηριακὰ κτήματα ἀνῆκον αὐτοῖς. Τοῦτο λοιπὸν πληροφορηθεῖσα ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἀφείλε τοῖς καλογήροις τὴν διαχείρισιν καὶ ἀνέθετο αὐτὴν τῷ τελωνεῖῳ τῆς πρωτεύουσας Λευκάδος. Μετέπειτα δὲ πάλιν ἡ αὐτὴ Κυβέρνησις διεπιστεύσατο τὴν διαχείρισιν ἐπιτρόποις καὶ ἤδη ἐπὶ ἀνῆλθεν εἰς τὸ προσόμοιον τῷ πρώτῳ καὶ ἀρχικῷ συστήματι. Ἐπωφεληθέντες δὲ τὴν σχολήν, ἣν παρέχουσιν ἐκάστοτε αἱ σχολικαὶ διακοπαί, μεθηρμηνεύσαμεν ἐκ τῆς ἰταλικῆς τὸν κατάλογον τῶν ἐγγράφων, τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν μονὴν τοῦ Μιχαὴλ Ἀρχαγγέλου, τὴν κοινὴν τῶν Ἀσωμάτων ἐπονομαζομένην καὶ τῶν μετοχίων αὐτῆς, ἅτινα ἐγγράφα ὑπάρχουσιν ἀποτεθησασκευρισμένα ἐν τῷ ἀρχαιοφυλακείῳ Λευκάδος. Ἐχει δὲ ὁ κατάλογος οὗτος ὡς ἑξῆς.¹

Ἀρχὴ ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν ἱερῶν κτημάτων.—Δεσμὶς ἀριθ. 4 περιέχει τὰς ἐγγράφους.—Φάκελλος 2ος Μονὴ ἁγίου Μιχαὴλ Ἀρχαγγέλου.

Ἀριθ. 1. 1701 24 Μαΐου Ἐ. Ν. Διάταγμα ἐγκειμένον τοῦ ἐκτάκτου προέδρου (πρεσβεδούρου) καὶ κτηματοσημειωτοῦ Ἰωάννου Πιζαμάνου, ἀφορῶν εἰς τὰ κτήματα τῆς εἰρημένης μονῆς ἐξαχθέν ἐν ἐπιστήρῳ ἀντιγράφῳ τῇ 15ῃ Ἰουνίου 1796 παρὰ τοῦ Ἰωάννου Σκένου εἰσαγγελικοῦ ὑπαλλήλου, ἦτοι τῶν παλαιῶν κτημάτων ἀφιερωθέντων καὶ ἀγορασθέντων μετὰ τὴν κατάκτησιν.

Ἀριθ. 2. 1727. Ἀντίγραφον ἐπίσημον ἐξηγμένον, ὡς ἀνωτέρω, ἐκ τοῦ καταστίχου τοῦ χωρίου Ἀλεξάνδρου διὰ τὰ κτήματα, ὅσα κατέχει ἡ προμνημονευθεῖσα μονή. Ὡσαύτως τῆς κώμης Καρυῆς. Ἀντίγραφον ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν κατόχων πάντων τῶν κτημάτων τῆς πεδιάδος Βασιλικῆς διὰ τὰ κτήματα, ἅτινα κατέχει ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Κηρύκου ἐν Ἀθανίῳ, μετοχίῳ τῶν Ἀσωμάτων. Ἐπ' ἴσης ἀντίγραφον τῆς μονῆς ἁγίου Ἰωάννου εἰς τὸ Ῥοδάκι, μετόχιον τῆς μονῆς τῶν Ἀσωμάτων. Περίληψις πάντων τῶν κτημάτων, τῶν κατεχομένων ὑπὸ τῆς μονῆς τῶν Ἀσωμάτων καὶ τῶν μετοχίων αὐτῆς. Ἀντίγραφον ἐκ τοῦ καταστίχου τοῦ χωρίου Ἀλεξάνδρου διὰ τὰ κτήματα, ἃ κατέχει ἡ μονὴ ἁγίου Μιχαὴλ εἰς τὸ Ἀδάμι ἀπὸ Πλατύστομα.

Ἀριθ. 3. 1805. Ἐπίσημος κατάλογος ὑποβληθεὶς εἰς τὴν Ἀρχὴν παρὰ τῶν ἐρομένων Βησσαρίωνος, Γαζῆ καὶ Ἰωαννικεῖου Κοντογεώργη Οἰκονόμου, περιλαμβάνων τὰ χωράφια τὰ δοθέντα εἰς σποράν ἐπὶ διαφόροις ὁροις ἐκτεθειμένοις ἐν τῷ καταλόγῳ αὐτῷ καὶ κυρουμένοις διὰ τῶν ἰδίων ὑπογραφῶν.

Ἀριθ. 4 τῇ 7ῃ Ἰουνίου. Ἄλλη ἐπίσημος ἀπογραφή προσαχθεῖσα εἰς

¹ Τὸν κατάλογον αὐτὸν κρίνομεν ἄξιον δημοσιεύσεως ὡς περιεργὸν πᾶσι

τὴν Ἀρχὴν παρὰ τοῦ εἰρημένου ἱερομονάχου Ἰωαννικεῖου Κοντογεώργη Οἰκονόμου περιλαμβάνουσα τὰ ἱερὰ σκεύη καὶ κινητὰ ἐπιπλα τῆς αὐτῆς μονῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὑπογεγραμμένη.

Ἀριθ. 5 τῇ 29ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός. Κατάλογος ἐπίσημος ὑποβληθεὶς εἰς τὴν Ἀρχὴν παρὰ τοῦ προμνησθέντος ἱερομονάχου Βησαρίωνος Γαζῆ ἀφορῶν εἰς πάντα τὰ κτήματα, ἥγουν χωράφια κεκαλλιεργημένα καὶ μὴ, ἀμπέλους ἐλαίας, μύλους καὶ πᾶν ἄλλο κτῆμα, ὃ κατέχουσιν ἡ μονὴ Ἀσωμάτων καὶ τὰ ἐξαρτήματα αὐτῆς ἅγιος Κηρύκος καὶ ἅγιος Ἰωάννης εἰς τὸ Ροδάκι, ὑπογεγραμμένος ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ.

Ἀριθ. 6. Ἀπογραφὴ ἐπίσημος ἄνευ χρονολογίας προσαχθεῖσα εἰς τὴν Ἀρχὴν ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Ἰωαννικεῖου Κοντογεώργη Οἰκονόμου περιγράφουσα τὰ ἱερὰ σκεύη καὶ κινητὰ τῆς μονῆς πράγματα καὶ τῶν κοινοβίων ὑπογεγραμμένη παρὰ τοῦ αὐτοῦ.

Ἀριθ 7/11 ἔτει 1805 Ἰουλίου 6. Ἀπογραφὴ ἐπίσημος συνταχθεῖσα παρὰ τοῦ Σπυρίδωνος Ἀσπροϊέρακος, ἐνὸς τῶν μελῶν τῆς ἀρχῆς, ὅστις μετέβη ἐπίτηδες εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος μονὴν μετὰ τοῦ ἀρμοδίου κυβερνητικοῦ ὑπαλλήλου Σεμπέν, σχετικὴ πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Οἰκονόμου Κοντογεώργη ὑποβληθεῖσαν καὶ παραβληθεῖσαν, ἐξαριθμοῦσα τὰ ἱερὰ σκεύη, κινητὰ ζῶα χονδρά καὶ λιανὰ καὶ πᾶν ἄλλο, παραδοθεῖσα δὲ μετέπειτα τῷ προμνησθέντι Οἰκονόμῳ, ὡς διακριθεῖ ἡ ἰδίᾳ ὑπογραφῇ αὐτοῦ.

Ἀριθ. 8/13 τῇ 16ῃ 76ρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἐπιστολὴ τοῦ Οἰκονόμου Κοντογεώργη εἰς τὴν ἀρχὴν ἀποβλέπουσα εἰς διάφορα χωράφια σπαρέντα ἀραβόσιτον, παρ' ὧν ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς Ἀρχῆς ἀπαιτεῖ νὰ εἰσπράξῃ δικαίωμα ἀνώτερον τοῦ ὑπὸ τοῦ Οἰκονόμου μετὰ τῶν ἀγροληπτῶν συμπεφωνημένου.

Μετόχιον ἁγίου Ἰωάννου εἰς τὸ Ροδάκι περιφερείας Βουργικά.

Ἀριθ. 9/4 ἔτει 1729. Ἀντίγραφον ἐπίσημον ἐξαχθέν τῇ 15ῃ Μαΐου 1797 παρὰ τοῦ εἰσαγγελικοῦ ὑπαλλήλου Ἰωάννου Σκένα ἐκ τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν κτημάτων τοῦ Καταστίχου τῆς πεδιάδος Βασιλικῆς, περιέχον τὰ κτήματα τοῦ εἰρημένου Μετοχίου.

Ἀριθ. 10/12 ἔτει 1805 Ἰουλίου 16ῃ. Ἀπογραφὴ ἐπίσημος τῶν ἱερῶν σκευῶν καὶ κινητῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ αὐτὸ Μετόχιον προσαχθεῖσα εἰς τὴν Ἀρχὴν ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Καλλιστράτου Δελλαπόρτα ὡς ἐνοικιαστοῦ πιστουμένη ἐκ τῆς ἰδίας ὑπογραφῆς.

Ἀριθ. 11/13. Ἐτέρα ἀπογραφὴ ἐπίσημος, ὡς ἡ ἀνωτέρω.

Μετόχιον αγίου Κηρύκου εἰς χωρίον Ἀθάνει.

Ἀριθ. 12/1 ἔτει 1700 Ἰανουαρίου 8η. Ἐπίσημον ἀντίγραφον ἐξηγ-
 μένον τῇ 20ῃ Ἰουνίου 1796 παρὰ τοῦ προειρημένου Ι. Σκένκ ἐκ τοῦ βι-
 βλίου σημειώσεως τῶν καταγραφέντων κτημάτων, ὅσα κατέχουσιν αἱ μο-
 ναὶ ἐν Λευκάδι, δῆλα δὴ ἔγγραφον ἐγκρίσεως παρὰ τοῦ ἐκτάκτου προβλε-
 πτοῦ (πρεβεδοῦρου) καὶ κτηματοσημειωτοῦ Ἰωάννου Πιζαμάνη διὰ τὴν
 ἄμπελον εἰς Βλαχογιώργενα πεδιάδα Βασιλικῆς τζαπίων δέκα ἐπτά.¹ Ἐν
 τῷ αὐτῷ ἀντιγράφῳ περιλαμβάνεται ἐπ' ἴσης ἕτερον ἐγκριτικὸν διάταγμα
 καὶ τῶν ἀρχαίων ἀκινήτων κτημάτων καὶ τῶν μετὰ τὴν κατάκτησιν τοῦ
 τόπου ἀφιερωθέντων.

Ἀριθ. 13/5 ἔτει 1804. Αὐγούστου 30η. Ἐπίσημος ἀπογραφή τῶν
 ἱερῶν σκευῶν καὶ κινητῶν, ἀφορώντων εἰς τὸ μνησθὲν μετόχιον πιστου-
 μένη ἐκ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἱερομονάχου Ἰωαννικείου Κοντογεώργη Οἰ-
 κονόμου καὶ δύο μαρτύρων.

Ἀριθ. 14/8. Ἐτέρα ἐπίσημος ἀπογραφή ἀχρονολόγητος, περιλαμβάνου-
 σά κινητὰ παραδοθέντα τῇ Ἀρχῇ ὑπὸ τῶν προεστώτων τοῦ χωρίου
 Ἀθανασίου, Νικολάκη Ρομποτῇ καὶ Νικολέτου Σίδερη.

Ἀριθ. 15/5. Ἐτέρα ἀπογραφή ἀχρονολόγητος καὶ αὕτη ἀνυπόγραφος
 τῶν ἀκινήτων κτημάτων, ἥτοι χωραφίων, ἀμπελῶν, ἐλαιῶν, οἰκημάτων
 καὶ ἄλλων ἀνηκόντων εἰς τὸ αὐτὸ Μετόχιον.

Ἀριθ. 16/14. Περίληψις συνταχθεῖσα παρὰ τῆς Ἀρχῆς καὶ ἐξαχθεῖσα
 ἐκ τῶν προσηγμένων ἐγγράφων καὶ ὑπογραφῶν, καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ ἐν
 γένει κτήματα ἀκίνητα τῆς μονῆς Ἀσωμάτων καὶ τῶν μετοχίων της.

Ἀριθ. 17/15. Κατάλογος τῶν κτημάτων τῆς μονῆς τῶν Ἀσωμάτων
 ἐξηγμένος ἐξ ἄλλου ὑποβληθέντος εἰς τὴν Ἀρχὴν ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου
 Ἰωαννικείου Κοντογεώργη περὶ τῆς αὐτῆς μονῆς, ἐν ᾧ καταλόγῳ περιέ-
 χονται ὡσαύτως τὰ κτήματα καὶ τῶν δύο μετοχίων τοῦ αγίου Κηρύκου
 καὶ αγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου εἰς τὸ Ῥοδάκι κατὰ τὴν περιφέρειαν
 Βουρνικά.²

Ἐν Λευκάδι Ἰουλίῳ λήγοντι, 1885.

Ν. ΠΕΤΡΗΣ.

¹ Περὶ τοῦ μέτρου τζαπίου ἴδ. διατριβὴ ἐν Παρνασσ. τεύχει Ἀπριλ. 1885.

² Τὴν συμπλήρωσιν ταύτην περὶ μονῶν Λευκάδος μόλις νῦν ἀποστέλλομεν
 πρὸς δημοσίευσιν ἐν τῷ Παρνασσῷ, ὅστις τύχη ἀγαθῇ ἐμάθομεν ὅτι καὶ αὖθις ἐκ-
 δίδοται.